

ارزشیابی از فرایندهای کیفی در مدارس راهنمایی تحصیلی
ارزشیابی از فرایندهای کیفی در مدارس راهنمایی تحصیلی
«راهنمای نظری و عملی»
راهنمای نظری و عملی

محمد میرزایی، علیرضا، ۱۳۳۸ -
راهنمای نظری و عملی ارزشیابی از فرآیندهای کیفی در مدارس راهنمایی تحصیلی / مؤلف علیرضا محمد میرزایی، منوچهر فضلی خانی
تهران: آزمون نوین، ۱۳۸۲.
۱۴۰ ص: مصور.

ISBN 964 - 5647 - 59-2: ۴۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیا.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

۱. مدرسه‌ها -- ایران -- مدیریت و سازماندهی.

۲. آموزش و پرورش -- ایران -- ارزشیابی.

۳. شاگردان -- ایران -- ارزشیابی. ۴. مدیران مدارس -- ایران -- ارزشیابی. ۵. معلمان -- ارزشیابی.

الف. علیرضا محمد میرزایی ۱۳۳۸ - به فضلی خانی، منوچهر، ۱۳۳۴ - ج. عنوان. د. عنوان

فرآیندهای کیفی در مدارس راهنمایی تحصیلی.

۳۷۱/۲۰۰۹۵۵

LB ۳۰۱۲/۴۱

۸۲-۳۵۴۸۳ م

کتابخانه ملی ایران

ارزشیابی از فرآیندهای کیفی در مدارس راهنمایی تحصیلی «راهنمای نظری و عملی»
مؤلفین: منوچهر فضلی خانی، علیرضا محمد میرزایی.

ویراستار ادبی: ریحانه حرم پناهی.

ناشر: انتشارات آزمون نوین.

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۳.

شمارگان: ۱۵۰۰۰.

قطع صفحه: ۱۴۴ صفحه وزیری.

قیمت: ۴۰۰۰ ریال.

صفحه آرا: منصور فرجی.

شابک: ISBN - ۹۶۴-۵۶۴۷-۵۹-۲

آدرس: میدان منیریه به طرف چهارراه سپه بعد از بیمارستان کودکان اخوان کوچه خضایی پلاک ۵/۳

۶۴۶۹۴۰۹ - ۰۹۱۲۳۰۰۱۷۲۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان
پیشگفتار

۳

فصل اول :

مقدمه

۷

۹

۱۰

فرایند چیست ؟

۱۳

فرایند های اساسی در مدرسه

۱۳

اصول مورد توجه در فرایندها

۱۴

تغییر و تحول

۱۴

مشارکت جویی و کار گروهی

۱۵

ایجاد انگیزه و الهام بخشی

۱۶

روش ارتقای فرآیند

۱۷

مفهوم کیفیت

تعریف کیفیت بر اساس عوامل نظام آموزشی

۲۱

فصل دوم

۲۳

نظارت و ارزشیابی در آموزش و پرورش

۲۵

تعاریف ارزشیابی

۲۷

ضرورت و اهداف ارزشیابی

۲۸

ارزشیابی فرایند

۲۸

الگوهای ارزشیابی

۲۹

الگوی ارزشیابی سیپ

۳۰

نمونه‌ای از ارزشیابی زمینه

۳۱

نمونه‌ای از ارزشیابی درون داد

۳۵

ارزشیابی فرایند در الگوی سیپ

۳۱

نمونه‌ای از ارزشیابی فرایند

۳۶

ارزشیابی برون داد

۳۸

الگوی ارزشیابی مشارکتی

۳۹

روش ها و ابزارهای جمع آوری اطلاعات

۴۰

اعتبار یا پایایی

مشاهده

۴۰	مشاهده اسناد
۴۲	مشاهده رفتار
۴۵	ضعف های روش مشاهده
۴۷	مصاحبه
۵۰	پرسشنامه و سیاهه
۵۲	توصیه هایی درباره پرسشنامه و سیاهه
	فصل سوم
۵۷	وجه تشابه و تمایز بازرسی ، نظارت ، ارزشیابی
۶۰	تفاوت ارزشیابی با اندازه گیری
۶۲	حیطه نظارت و ارزشیابی فرایندهای درون مدرسه
۶۲	ویژگی های ناظر یا ارزشیاب فرایندهای درون مدرسه
۶۳	وظایف ناظر ، ارزشیاب فرایندهای درون مدرسه
۶۴	اهداف کلی نظارت ، ارزشیابی فرایندهای درون مدرسه
	فصل چهارم
۶۵	اهمیت توجه به اهداف آموزش و پرورش
۶۵	منشا و خاستگاه اهداف
۶۶	مدل تایلر
۷۲	مدل لندشیر
۷۳	اهداف دوره راهنمایی تحصیلی
۸۰	وظایف مدیر
۸۳	شرح وظایف مدیر مدرسه راهنمایی تحصیلی
	فصل پنجم
۸۹	پانزده فرایند در مدرسه
۱۰۳	اهداف و راهنمای تکمیل برگه های ارزیابی
۱۰۸	برگه های ارزیابی
۱۳۸	دو نمونه برگه تکمیل شده
۱۴۲	منابع

بسمه تعالی

پیشگفتار

مدرسه به عنوان هسته محوری نظام آموزشی مرکز فعالیتها و برنامه‌هایی است که برآیند آنها به کارایی و اثر بخشی این نظام می‌انجامد. از طرفی، توسعه و تکامل مدرسه مستلزم اطلاع از میزان کار آمدی و برنامه ریزی برای بهبودی فعالیت‌های آن است. از آنجا که ارزشیابی نقش آینه را ایفا می‌کند، مسئولان و اولیاء مدرسه می‌توانند با استفاده از آن، تصویری از چگونگی فعالیتها به دست آورند و تصمیمات لازم را در جهت بهبودی و پیشرفت فعالیتها برای نیل به بازدهی مورد نظر اتخاذ کنند.

در این زمینه، تصحیح و اصلاح نگرشهای موجود و غالب در مدارس نسبت به موضوع ارزشیابی گام اول و اساسی خواهد بود تا به ا نگاه آن و ارتقاء سطح علمی و عملی همکارانمان در گامهای بعدی، ارزشیابی آموزشی با تمامیت خود در مدارس نهادینه و مستقر گردد. در این رویکرد، تاکید بر این نکات که: ارزشیابی تنها امتحان و مربوط به دروس و رابطه معلم و دانش آموز و یا مدیر با کارکنان مدرسه نمی‌باشد، بلکه گستره آن شامل کلیه فعالیتها و برنامه‌هایی است که در مدرسه جریان دارند و مهمتر آنکه در همه گستره‌ها تنها معطوف به نتایج و کمیتهای نیست، بلکه ارزشیابی آموزشی علاوه بر اینها به دنبال نظارت و ارتقاء کیفیتهای و فرایندهایی است که هدفها و نتایج نیز در بستر آن شکل می‌گیرند و همه این نکات زمانی جنبه راهبردی می‌یابند که بدانیم بدون توجه به کیفیتهای و فرایندها و اصلاح و بازسازی آنها نمی‌توان از آموزش و پرورش پویا و کار آمد سخن به میان آورد.

همانطور که از نام کتاب نیز پیداست، هدف اساسی از تدوین آن ارائه الگویی برای ارزشیابی از فرایندهای کیفی است که در سطور قبلی نیز به اشاره بیان گردید، ارزشیابی از فرایندهای کیفی در مدرسه مستلزم مهارت اولیاء مدرسه در ابعاد نظری و عملی آن است. لذا در فصل اول کتاب سعی شده تا مفهوم فرایند و کیفیت تا حد مورد نیاز تبیین گردد. فصل دوم کتاب به بحثهای نظری راجع به ارزشیابی و معرفی برخی الگوها بویژه الگوهایی که با اهداف کتاب تناسب بیشتری دارند اختصاص یافته است. در فصل سوم به تشابهات و تفاوتهای ارزشیابی با برخی فعالیت‌های مشابه نظیر بازرسی و نظارت و اندازه گیری پرداخته شده است چرا که آگاهی از تمایزات و همپوشیهای آنها در مسیر کار برد صحیح هر یک از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار خواهد بود ضمن آنکه در همین فصل مختصری نیز به ویژگیهای ناظر یا ارزشیاب و اهداف کلی ارزشیابی فرایندهای درون مدرسه پرداخته شده است. فصل چهارم کتاب به اهداف دوره راهنمایی تحصیلی و شرح وظایف مدیر مدرسه راهنمایی اختصاص یافته و جنبه‌های نظری اهداف، منشأ و خاستگاه آنها به اختصار بیان شده است چرا که توجه به فرایند به معنای غفلت از هدفها نیست و هدفها می‌باید همانند تابلویی برجسته همواره و در مسیر فرایندها مورد توجه باشند. و بالاخره فصل پنجم کتاب که از جهاتی مهمترین فصل کتاب است و جنبه کاربردی دارد در واقع راهنمای عملی است برای همکاران در مدرسه تا ضمن شناسایی و بررسی تعدادی از مهمترین فرایندهای درون مدرسه، ابزارها و فرمهای مورد نیاز را نیز در اختیار داشته باشند و نهایتاً اینکه در مجموع پنج فصلی که به آنها اشاره گردید به مهارتی نسبی در ابعاد نظری و کاربردی ارزشیابی فرایند محور و کیفیت نگر دست یابند.

با اذعان به کم و کاستیهای احتمالی که این کتاب مانند هر اثر دیگری می‌تواند داشته باشد با این وجود از معدود تلاشها و کوششهایی است که در آن سعی شده فراتر از ارزشیابیهای سنتی و رایج و متداول، مدارس را به سمت و سوی رویکردهای نوین و زوایای فراموش شده ارزشیابی در جنبه‌های کیفی و فرایندی متوجه سازد و

افق‌های نوینی را در عرصه ارزشیابی آموزشی در مدارس بگشاید. لذا ضمن امیدواری به تأثیر گذاری آن، از کلیه صاحب‌نظران، همکاران و سایر علاقمندان انتظار دارد تا با نقد و بررسی کتاب و ارائه نظر و پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود، مؤلفین را در جهت تکمیل کتاب در چاپ‌های بعدی و بهبود فرایندهای آموزشی و پرورشی یاری نمایند.

با تشکر - مؤلفین